

Diligentior em itaq; curam, quam solet adhiberi, & viros omnes priuatum, & publice ciuitates decet. Quoties ita Socrates auditio de dicentem, mirum in modum delector ac laudo, idemq; facio, cum ea que sequuntur auferat. Adde enim eos quosq; corpus quidem exerceat, animu vero negligat, quod natura subiectum est opere, sperare vero quod imperat. Ilicumque vsum eius rei qua vti nescit, relinquere. Illi vero qui oculis, auribus, toto corpore nescit vti, preterire neq; videre, neq; audire, neq; aliter vti corpore quam vti. Similiter & in artibus. Quicumq; enim lyra propria vti nescit, patet vt ipse ais, quod neque alterius lyra sit vti: & qui aliena nescit vti, nescit & sua. Eademq; est de ceteris instrumentis & possessionibus ratio. Atq; eo tandem praeclare tibi sermo procedit, vt inferas, quid nescit anima vti, preterire huic vt otium agat anima, neq; viuat, quam vt viuat, & sui iuris in agendo ipse sit. Quem si qua necessitas cogit viuere, melius huic esse, vt feruus vitam ducat quam liber. Licet ergo tanquam nauis, ita cogitationis gubernacula committere alteri cuiquam, qui gubernatoria humane vite adeptus sit disciplina, quam sepe tu Socrates Politicam vocas, eandemq; iudicaria & iustitiam. His ergo virtutibus alii que eiusmodi multis atq; preclaris, virtute afferentibus posse doceri, siq; ipsius in primis suscipere curam iubentibus, nunquam ferme aduersatus sum, neq; vt arbitror in posteru aduersabor. Peritules enim ipsos existimo plurimumq; ad exhortationem valere, & ad homines quasi dormientes excitandos educere. Adhibi itaq; sum, ne tu primu, o Socrates, sed aequales tuos, vel contubernales, vel socios, vel quomodocunq; aliter affectos tibi oportet dicere, horum inquam, eos ante alios, qui primi apud te habentur interrogari, quos post hac sermo potissimum sequeretur, ac more tuo, quodammodo ita praeferas quaestione exposui. O viri optimi, quo pacto inquam, Socraticas ad virtutum hortationes accipere deinde debemus? An quasi solum hoc ex te, prodire vero ad opus remq; perficere minimu? Atqui nostrum & hoc per omne vitam erit officiu, eos qui nondum satis incitati sunt, prouocare, atq; ita semper inuicem exhortari? An potius & Socratem, & nos ipsos, cum non negemus hoc ipsum agendum esse, sic inquirere decet, quid posthac vnde iustitie studiu incipimus? Si quis nos ad curandum corpus hortas, tanquam pueros qui nequaquam aduertunt cura eius gymnastica atq; medicinam esse, obiurgat quod de critico, & hordeo, & vitibus semper cogite mus, deq; omnibus, quae corporis gratia quarimus, arte vero & industria, qua bonus corporis habitus fiat, nullam inquiramus, cum tamen fit aliquis: forte illi rogemus, quas artes circa euluu corporis esse dicat, atq; ille, vt arbitror, respondet medicina atq; gymnastica: Eodem pacto nunc quam artem circa animae virtute versari cenueamus, respondeat quisq; peritissimus horu sibi videtur. Respondet ergo ad hac, arte hanc quam ex Socrate audiisti, nullam aliam, nulli iustitia esse facias. Tunc ego, non solum inquam, mihi nunc adducas, sed vterius sic exponas. Medicina porro ars quaedam dicitur, ab hac duo sunt: nam & medicus ex medicis efficiuntur, & sanitas reparatur. Alterum horu haud amplius ars aliqua est: artis aut decetis percipit opus, quam dicimus sanitate. Ab architectura similiter duo sunt, adificiu videlicet & architectura, illud quidem opus, hec

antem doctrina. Iustitia quinetiam esto iustus alios facere, quemadmodum superiores singulos artifices: sed opus alterum, quod nobis vt iustus efficiere potest, quid esse dicemus? De his respondit alius quidam, vt arbitror, conferens alius, de censuris, conducibile alius, vtil. At ego respondens obiectis, conducibile alius, eadem huc nomina esse, re de facere, vtilia, conducibilia, & alia huius generis. Illud vero artis cutusq; propriu dicitur, ad quod huc respiciunt. Quemadmodum in arte fabrici quod bene, pulchre, decet re habere dicitur, illud tendit, vt ex lignea materia apte suppellectilia fiant, quae quidem ars minime sunt, sed artis opus. Dicitur similiter, & iustitia ipsius opus. Hic quidam ex tuis familiaribus Socrates respondit, & bellissime quidem loqui visus est. Opus iustitiae propriu, inquit, quod nulli alterius facultatis, est amicicia in ciuitatibus parere. Ille nictos interrogat, amicitiam esse bonum quoddam asseruit, malum vero nuquam. Cum vero in terrogaretur de puertorum brutorumq; benevolentis, quas amicitias communiter appellamus, amicitias esse eas negauit, quippe cui sepius obstitit, quam profuit: dixitq; illas falso amicitias non cupari: vera autem amicitia esse proculdubio cōfessionem. Cum autem quaereretur, vtrum assensionem illam vocaret opinionis, an scientiae concursum: opinio quidem cōtempit, quia edocuit opinio nullo inter homines ac noxi sunt: amicitiam vero bonu omnino opusq; iustitiae esse concesserat. Quare idē dixit esse cōfessionem & scientiam, non opinionem. Cum vero huc loquedo delati essemus, ambigui auditores aduersus illu protinus inelamarunt, quod eodē sermo reuolueretur: quonia & medicina sit cōfensio quaerata, & artes reliqua: & circa quod versatur declaratae. At vero tua hac qua dicitis, iustitia, vel re confensio, quod tendit ignorat, quod vobis opus sit, laet. Eadem abs te tandem quaerit Socrates. Tu vero statim iustitiae opus esse dixisti, prodesse amicis, inimicos laedere. Deinde vero visus tibi est vt iustus nuquam laedere quenqu, sed prodesse in omnibus vnicuiq; Hee non semel tantum, o Socrates, aut bis tētae sunt: sed cum diu supplex vos sequutus fuerim, deniq; defessus sum, existimas te ad inflammādos homines, vt studium virtutis capessant, ceteris esse apriorum. E duobus vero alterutru necesse est, aut enim ceteris tantum valere, vltra vero nihil, quod quidē in quouis arte continere potest: seu in arte gubernatoria fieri potest, vt qui gubernare nescit, & cogitauerit aliquas eius artis laudes, quibus ad ea homines prouocet, quasi dignissima sit, & in ceteris artibus eodē modo. Idē fortasse tibi quis tribu, quasi nihilo magis iustitiam ipsam cognoscas, est praclare eam laudas. Ego autē nō sic existimo. E duobus enim alteru, inquam: aut nescire vt arbitror, aut nolle mecum cōmunicare. Quamobrem ad Thirasmachu, vt opinor, me cōferam, & alio quocunq; poterō, sperauit oq; dubitationibus liberari. Neq; vero alio me cōferre, si velles ipse exhortationibus istis quomodo facere sine. Porro quemadmodum si meam fatis ad cura corporis, quae gymnasticę est, incitasses, post exhortationē huiusmodi apertius mihi qualis me corpus esset affectio, & quali curatione indigeret: ita in presentia facite; pone Clitophonē tibi concedere ridiculu esse, vt in aliis rebus sic studium ponat, animam vero cuius gratia in ceteris laboratur, negligat, & alia quaeuque post hac sequuntur & dicta modo sunt, retulisse

Nomen dei apud populos quatuor literis consistit.

me puta. Obsecro te Socrates ne aliter facias, ne quemadmodum nunc, ita & posthac coram Lyia ceterique hominibus, partim quidem laudare te, partim vero vituperare necesse sit. Einnaque qui nondum ad virtutem sit prouocatus, conferre te plurimum afferam: Persuaso autem contra, impedimento esse te propemodum, quo minus ad virtutis finem perueniens, beatus efficiatur.

CÆTERA DESVNT.

CRATYLVS PLATONIS, VEL DE RECTA NOMINVM RATIONE.

MAR SILVII CICINI ARGENTINVM.

Spientia Platonica semper quidem suspici excessu, nec vnanquam humilia despicit: quannquam veru scientia nominu non est humilis, imo excessu, praecipue diuinorum. Itaque sapientes hōrati tantifecerunt, vt eam non modo scientis omnibus, verumetiam legis scriptae praetulerint, asserentes ipsam ad deo, patriarchis & Moyfi scriptam tribuam: Moyfi inquam, eam non literis, sed sanctorum mētuibus inscripte. Mutibus, inquam, succedentium prophetarum, deinceps diuinorum nominum sapientiam ac mentis eorum qui succederent longa quadam serie propagantium. Horum ergo virtute nominum maiores suos opera miranda fecisse, Praeterea nonnulla ex his nominibus scriptis suis inseruisse, sed plerumque vel sparsa, vel inuoluta: quae si quis cognoscit, & colligat, & persciscat eadēque mente paritate, qua & cui sunt tributa, pronunciet, mirabilia similiter effectum praeterit in primo Dei nomine, quod cum quatuor duntaxat, & his quidem vocalibus literis mirabiliter componatur, mirum à nullo nisi diuinitus inspiratio retē pronuntiaripotē. Vnde sateri coguntur Iesum, quem ipsi Nazarenū vocant, fuisse diuinum. Quippe cum cum nominis huius Tetragrammaton intelligentia vera, & pronuntiatione perfecta fecisse miracula fateantur. Verum de his in libro De re, quae à nobis satis est dictum. Originē quoque cum diuinorum nominum orationemque virtutem mirificam consulerit, vt in libro contra Celsum, inquit, in quibusdam sacris nominibus mirandam latere virtutem, idēq; hae ipsa non esse Hebraea lingua in alia transferenda, sed in suis ipsis characteribus seruanda. Fortē enim quem alio modo in corpore vel per rationē cōposito, vita permanet, quo vel aliter cōposito, vel permutatio non permanet: sic videntem quādam putant diuinitus nominibus certo diuinitus modo cōpositis, inesse virtutem. Et quemadmodum ab initio docuit Mercurius Trismegistus, ac diu postea Plotinus & Iamblicus, status quibusdam ordine certo cōpositis demones quodammodo includunt, vt his autem ad caelestem distribuuntur, & id quidem prouidente Deo, vt quoties res ipsa postulat, vire possint diuinum au vtilium innouare. Quod quidem ab ipso Thibodo atq; Pythagora obseruatum fuisse tradunt, quos ferunt diuini quibusdam duntaxat: verus tam animi quam corporis morbos miseris curauisse. Quae quidem in e competum habemus totam Zoroastri sapientiam consistisse, quam Plato in Alcibiade diuinitus appellat, & in Charmide morborum animi & corporis curatricem. Miru quod omnes gentes atq; linguae praecipuum Dei nomen quatuor solum pronuntiant literis. De hoc enim latius tractatur à nobis commentarius in Thibebam, vbi probatur non potuisse in hoc vno gentes omnes nisi diuinitus conuenire. Hinc Aegypti quem nos deum, Theut nominant; Persae, Syrac Magi, vnde Orontes; Hebraei illud quatuor vocalium inueniibile nomen vtrunque possunt exprimit per Adonai: Graeci, Theos: Arabes, Alla: Mahomet, Abdi: nos accipimus ab angelo Iesum. Sed cur voluit deus quatuor vbiq; literis innouari? Porritam quia & ipse per quatuor gradus cuncta disponit, scilicet essentia, esse, virtute, actione componens. Item caelestia tripliciter tribuit signorum quatuor, ignea, aerea, aqua, & terra, & quae sub caelo sunt quatuor similiter elementis.

Nemo vero mirabitur tantam in vris nominu usum, latere si modo considerauerim ipsam rem vni vni naturalē, quando reuē cognoscimus, peruenire ab obiectis ad sensus, ab his ad imaginationem, ab hac quodammodo ad mentem. Deinde a mente concepti quidem primu, deinde per uocem exprimitur, quae ipsa dicitur. Atque in hac ipsa voce sunt quibusdam articulis constituta vni ipsam res sub significatiōis forma quasi vti latere vti, inquam, ab ipsa mente per fenina vna conceptam primu, deinde per uocem eam tam, postrema per scripta seruantur. Quod si ceterorum nomina vni verum quodammodo seruant, idēq; per illa quasi verum imagines ipsae res agnoscuntur, multo magis diuina nomina ab ipso deo tradita vni sua perpetuo seruant. Nec immerito. Nomen enim verum, vt Platon placet, nihil aliud est quam rei ipsius vni quadam mente primu, vt dixi, concepta, voce deinde expressa, diuersi denum significata. Rei autem diuinae necesse est virtutem esse diuinam. Quamobrem dei nomina cum illis diuina vni ipsi, Plato & hic & in Thibelo venterari iubet, atque vt significat in legibus, multo etiam magis quam delubra statusque diuina. Expressit enim imago deo in articulo melis, praesertim afflata diuinitus, quam in manum operibus versatur. Nomina vero dei prima atque syncretissima apud mentes superas caelestis esse iudicat, à quibus expressus deus est, vt ita dixerim ipse concipitur. Secunda vero in dymonibus personibus. Tertia in animis hominu, eiq; per scripturas deus est, vt ita dixerim ipse concipitur. Quod magis diuina nobis per antiquos sanctosque tradita, itaque imagines nominu deo ipsius esse videntur, per superiora nomina perq; sanctorum hominum animos penetrantes. Quisquis autem solem, vt par est, admiratur, mentis veneratione & ius laetitiam, & deum colere oportet in primis, simulque dei radios, vires, imagines in sacrorum nominum significatiōis latentes. Audiamus ergo Socratem in Thibelo ita clamantem. Rectentia nulla semper ergo deorum nomina, non hanc nam quadam formam, sed maximam quaeque timorem exuperat. Audiamus tandem rufos in Thibelo de expiantem, quod in Amorem dei nomen forte dissolutum deliquit. Audiamus Platonem in vndecimo Legum, eos qui deorum nomina mendacio & peritius inquirant, scilicet leges omnino censent, iubent enque illos, a quolibet impio secedere, vt qui praesens non puniunt, tanquam proditores legum vigi de condemnant. Neque vero non turbet quod plures sepe nominet deos. Iocum enim per scriptam in Parmenide, atq; Timeo probat esse deum, ceteros vero angelicos, caelestis que de ministris, cum deos nominat, non tam deos quam diuinos intelligit. Postquam vero in Parmenide ad vnam deum omnia comparatum, nomina quoque illius spernentia non censuit, in quibus cum mira dei inuocari latet, non iniuria diuinitus ille theologus Dionysius Aetopagita omnia theologice mysteria in diuina nominibus exquirit. At cur silentio praetermissum splendorem illorum veritatis, Apollolium Paulum dicitem, sermone dei esse vnum atque efficaxem, & venerationis omni gladio accipit penetrantem? Item illud eiusdem: Donauit deus illi nomen, quod est super omne nomen, vt in nomine Iesu omne genua flectatur caelestium, terrestrium, & infernorum? Sed iam ad dialogum redeamus. Hermogenes Parmenidis discipulus & fectator, atque Cratylus fectator Heraclitidis, de reilitudine nominum disidententes, dum ille quidem nomina solum arbitror, hic vero naturalia quadam ratione habere vim putat, denique Socrates dei esse vnum praecipit. Ille enim à Socrate moralia, à Cratylu physica, ab Hermo, ene potissimum metaphysica, praeter illa quae ipse inuenit, dicitur accepisse. Cratylus quidem fectator est Heraclitidis, Hermogenes praefectorum, qui multus ante Heraclitum sculus philosophatus sunt, aptauerunt quae nihil vsquam stabile, sed omnia in perpetuo motu versari. Vnde & nomina, rebus ab ipso motu plurimum possident. Hermogenes vero Parmenidis discipulus, quod color, contra pat antiquum omnia permanere. Eiusmodi constitit Hermogenes & Cratylus Socrates & Plato ita componunt, vt Heraclitidis quidē sententia in Physicis, Parmenidis vero in metaphysicis sit probanda: sicut autē vti vti vti verum ad naturalia, vt motus transiens in diuina, sit pantius improbandus. Sed his omniis, quantum ad nomina pertinet, Socrates in Cratylu sententia magis declinare videtur, ea hoc pa colesmo. Oratio illa vera est illa fallax: oratio vera vera partes vni. Oratio illa vera est illa fallax: oratio vera vera partes vni. Oratio illa vera est illa fallax: oratio vera vera partes vni. Oratio illa vera est illa fallax: oratio vera vera partes vni.

homines nomina tribunt. *Quod si laqueos, duosque*
 aliquid permittit. Talia quoque praetermittenda cen-
 seo, decess enim consentaneumque maxime reperire
 nos, quae in deo sempiternis, & natura ordine
 constituta esse sunt posita. Nam circa ista in con-
 dendo nominibus studuisse maxime deceo. Fortè
 verò ipsorum nonnulla diuiniore quadam poten-
 tia, quam humana sunt instituta. *H. E. R.* Praclare mihi
 loqui videris, ô Socrates. *S. O. C.* Nonne par est ab ipsis
 diis incipere, rationemque investigare qua dii voca-
 ti sunt? *H. E. R.* Nempe. *S. O. C.* Equidem ipsi deos solos pu-
 tasse eos, quos etiam his temporibus Barbarorum
 plurimi arbitrantur, solem, lunam, terram, stellas,
 caeli. Cum ergo hæc omnia perpetuo in cursu esse
 conspicerent, ab hoc natura *si sunt* nominasse vi-
 dentur, deinde & alios animaduertentes omnes eode-
 dem nomine nuncupasse. Habet quod dico verum
 simile aliquid, necne? *H. E. R.* Habet certe. *S. O. C.* Quid
 posthac inuestigandum? *H. E. R.* Cõstat de demonibus
 herobibus, & hominibus quaerendum esse. *S. O. C.* De
 demonibus, & certè sic se res habet, ô Heri-
 mogenes, quid igitur tibi vult demonum nomina? *H. E. R.*
 aduertente num aliquid dicam? *H. E. R.* Dic modo. *S. O. C.*
 Scisne quos Hæsiodus *si aemulos* esse inquit? *H. E. R.* Nõ.
S. O. C. Neque etiam, quod aureum genus hominum
 ait in principio extitisse? *H. E. R.* Hoc quidem noui.
S. O. C. Ait enim ex hoc genere post præsentis vitæ
 facta fieri demones sanctos, terribiles, optimos, ma-
 ioribus expulsores, & custodes hominum. *H. E. R.* Quid
 tum? *S. O. C.* Nempe arbitror vocare illum aureum
 genus, non ex auro constitutum, sed bonum atque
 præclarum, quod inde conicio, genus nostrum fer-
 reum esse dicere. *H. E. R.* Vera narra. *S. O. C.* An non pu-
 tas siquis nunc ex nostris bonus sit, auri hunc ge-
 neris ab Hæsiodo xstimari? *H. E. R.* Consentaneum
 est. *S. O. C.* Boni autè suntne aliud quiddam, quam pru-
 dentes. *H. E. R.* Prudentes. *S. O. C.* Idcirco, vt arbitror, eos
 demones præcipuè nuncupat, quia sapientes *si aemulos*
 erant. Et ex nostra istud præca lingua nomen
 exiit. Quamobrem & is, & ceteri poetae permulti
 præclare loquuntur, quicunque autem videlicet, post-
 quam bonus aliquis vita functus est, maximam di-
 gnitatem præmiumque sortitur, sitque demon secundum
 sapienter cognomentum. Ita & ipse assero *si aemulos*
 esse, id est sapientem omnem esse hominem, quicunque
 sit bonus, eumque demonicum esse, id est felicem,
 videntem atque defunctum, rectèque demonem nunc-
 cupari. *H. E. R.* Videro mihi, ô Socrates, in hoc tecum
 maxime consentire. *H. E. R.* autem quid significat? *S. O. C.*
 Id nequaquam inuenit difficile, paulo enim he-
 roum nomen ab origine distat, indicans generatio-
 nem illorum *si aemulos* manasse. *H. E. R.* Qua ratione
 idais? *S. O. C.* An ignorans semideos heroes esse? *H. E. R.*
 Quid tum? *S. O. C.* Omnes vtiq; heroes, vel ex amore
 deorum erga mulieres humanas, vel amore virorum
 erga deas sunt geniti. Præterea si hoc fecerunt
 præcam Atticorum linguam consideraueris,
 magis intelliges: reperies enim quod paulisper mu-
 tatum est nominis gratia ex *si aemulos*, vnde sunt heroes
 geniti: quodve aut hinc herorum nomen est ductum,
 aut ex eo quod sapientes, rhetoresque fuerunt, factum
 videlicet, & ad interrogandum differendumque
 promptissimi, *si aemulos* nanque dicere est. Quare, vt modò
 dicebam, Attica voce heroes rhetores quidam,
 & disputatores, & amatorij videntur. Vnde rheto-
 rum sopulillarum genus heroica prole exiit. Ve-

In opere
174

rum non istud quidè difficile cognito, imò illud ma-
 gis obsecurum, quam ob causam homines *si aemulos* no-
 minantur, habes ipse quod asseras? *H. E. R.* Vnde id ha-
 bea bone vir? *Q. U. I. N.* si reperire quoquo modo pos-
 sum, nõ conaret tamen, propterea quod te melius faci-
 liusque me reperitum spero. *S. O. C.* In Euthyphronis
 inspiratione considerare mihi videris. *H. E. R.* Absque
 dubio. *S. O. C.* Et merito quidem cogitidis. Nam bellè
 nimium mihi nunc videor cogitasse, ac periculum
 est, nisi caueam, ne hodie sapientior, quam deceo, vi-
 dear euasisse. Attende ad ea quae dicam. Hoc in primis
 circa nomina animaduertere deceo, quod saepe literas
 addimus, saepe etiam demimus, dum pro arbitrio no-
 minamus, & acuta saepe numero transmutamus, vt
 cum dicimus *si aemulos*, hoc vt pro oratione nomè no-
 bis foret, altera *si aemulos* sultulimus, & pro acuta syllaba
 media, grauem pronunciamus. In aliis quibusdam
 literas interserimus, alia verò grauiora proferimus.
H. E. R. Vera refert. *S. O. C.* Hoc & in *si aemulos* contingit,
 vt mihi quidem videtur. Nam ex oratione nomen
 constitutum est, vno a cetero grauioribus sine effecto.
H. E. R. Quomodo istud ais? *S. O. C.* Ita hominis nomen
 illud significat, quod cetera quidè animalia quae vi-
 dent, non considerant, neque animaduertunt, neque
 contemplantur, homo autem & videt simul, & con-
 tēplatur, animaduertitque quod videt. Hinc merito
 solus ex omnibus animalibus homo *si aemulos* est nu-
 cupatus, quasi *si aemulos* contēplans, quae *si aemulos* est, vi-
 dit. Quid post hæc querat? An videlicet quod liben-
 ter percipere? *H. E. R.* Maxime. *S. O. C.* Succedere ita-
 tum superioribus mihi videtur de anima, & corpore
 consideratio. Nam anima & corpus hominè voca-
 mis. *H. E. R.* Sine cõtrouerfia. *S. O. C.* Conemur hæc quæ-
 admodum superiora distinguere. Quærèdum primò
 de anima putas, vt rectè *si aemulos* nominata fuerit, dein-
 de de corpore? *H. E. R.* Equidem. *S. O. C.* Vt igitur subitò
 exprima quod primum mihi nescire offert, arbitror
 illos qui sic animam vocitant, hoc potissimum cogi-
 tasse, quod hæc quoties adest corpori, causa est illi
 viuendi, respirandi, & refrigerandi vim exhibens:
 & cum primum deserit quod refrigerat, dissoluitur
 corpus, & interit. Vnde *si aemulos* nominasse videtur,
 quasi *si aemulos* respiratio refrigerans. At verò, si placet,
 siste parumper. Videor mihi aliquid inspicere proba-
 bilius apud eos, qui Euthyphronem sequuntur,
 nam istud quidem aspernarentur, vt arbitror, & du-
 rum quiddam esse censeret, sed vide an hoc tibi sit
 placitum. *H. E. R.* Dic modo. *S. O. C.* Quid aliud, quam
 anima tibi videtur corpus continere, vel herè, & vt vi-
 uat & gradatur efficeret? *H. E. R.* Nil aliud. *S. O. C.* An nõ
 Anaxagore credis, rectum naturam omnium mente
 quadam, & anima exornari simul, & contineri? *H. E. R.*
 Credo quidem. *S. O. C.* Par est igitur eam potentiam
 nominare *si aemulos*, quae *si aemulos* natura, *si aemulos* & *si aemulos* id est
 vebit & continet, cõtinens autem *si aemulos* profertur.
H. E. R. Sic est omnino. *S. O. C.* Videturque mihi istud
 artificiosius esse. *H. E. R.* Est profecto. *S. O. C.* Ridiculum
 autem apparet, si ita vt positum fuit, nominaretur.
H. E. R. Quod verò post hoc sequitur, cuiusmodi esse
 dicimus? *S. O. C.* *si aemulos* (id est corpus) dicitur. *H. E. R.* Certè.
S. O. C. Multifariam hoc habet, vt mihi videtur, siue
 paululum quis declinet, siue etiam valde multum.
 Etenim quidam corpus hoc anima *si aemulos* sepul-
 chrum esse tradunt, quasi ipsa præsentis in tempo-
 re sit sepulta: atque etiam quia anima per corpus
si aemulos significat, quae cumque *si aemulos* significare po-
 test, idcirco & *si aemulos* iure vocari. Videtur mihi
 tamen

tamè Orphei sedatores non hoc ob id potissimum
 posuisse, quod anima in corpore hoc delictorè de-
 prenas, & hoc circumspecto vallò, claudatur, & vellet
 in carcere quodam, *si aemulos* seruetur. Esse itaque voluit
 hoc ita, vt nominatur, anima *si aemulos* seruandi gratia
 clauditur, quoad debita quæque expendat, neque litera
 aliquam adiendam putant. *H. E. R.* De his satis di-
 ctum, ô Socrates, arbitror. Verum de nominibus ali-
 quorum deorum possumusne ita, vt de loue actum
 est, considerare, secundum quam rectitudinem no-
 mina sunt imposita? *S. O. C.* Per louem nos quidem si
 mentem haberemus Heri-mogenes, præcipuè recti-
 tudinis modò arbitraremur, fateri nihil nos de diis
 cognoscere, neque de ipsis inquiri, neque de ipsorum no-
 minibus quibus ipsi se vocant. Constat enim illos
 rectè de nominibus nuncupare. Secundum verò
 rectè denominationis modò existimo, vt quem ad-
 modum lex in votis statuit precari deos, quomodo-
 cunque nominari his placet, & ita nos ipsos vo-
 cemus, tanquam nihil aliud cognoscentes. Rectè
 nanque, vt mihi videtur, est decretum. Quare, si vis, ad
 hanc inuestigationem pergamus, primo quidè diis
 præfati, nos nihil de ipsis consideratores, neque enim
 posse confidimus: sed de hominibus potius, quae pot-
 tissimum opinione circa deos affecti nomina ipsi in-
 stituerunt. Hoc enim diuina indignatione pocius.
H. E. R. Modè te loqui videris, ô Socrates, atque ita prorsus
 agendum. *S. O. C.* Nonne? Vesta secundum legem
 incipiendum? *H. E. R.* Sic vtiq; deceo. *S. O. C.* Qua ratione
si aemulos hanc nominari dicemus? *H. E. R.* Per loue haud
 facile istud inuenitur. *S. O. C.* Videtur sane, ô bone Her-
 mogenes, primi nominum auctores nõ hebetes quidam
 fuisse, venit acuti sublimiter inuestigatores. *H. E. R.*
 Quamobrem? *S. O. C.* Talium quorundam hominum
 inuentio nomina apparere imposita. ac si quis pe-
 regrina consideret nomina, nihilominus quod sibi
 vult, vniquodque reperit, quemadmodum hoc quod
 nos *si aemulos*, essentia nominamur, quidam *si aemulos* nuncupant,
 alij *si aemulos*. Primum quidè fecerunt alterum nomè illorum,
 haud procul a ratione videtur rerum essentia *si aemulos*
 vocari, & quia nos quod est essentia patriceps *si aemulos*
 vocamus, ex hoc rectè *si aemulos* posset denominari. Su-
 periores nostri quodam *si aemulos* vocabant. Quin-
 etiam si quis factorum ritus animaduertent, existima-
 bit sic eos passim qui hæc posuerunt. Etenim ante
 deos omnes Veste sacra fieret deceo eos, qui essentia
 omnium Vestam cognominantur. Qui item
si aemulos nominantur, hi se hinc secundum Heraclitum cen-
 suerunt fluere omnia semper, nihilque consistere. Cau-
 sam igitur & ipsorum originem ducem ipsam *si aemulos*,
 quod impellit, quae propter merito ipsam *si aemulos*, im-
 pellentem causam nominari. De his hæc tenus ita sit
 dictum, velut ab his qui nihil intelligunt. Post Vesta-
 m autem, de Rea atque Saturno considerare con-
 uenit, quanquam de Saturni nomine in superiori-
 bus diximus. Fortè verò nihil dico. *H. E. R.* Curnam
 ô Socrates? *S. O. C.* Obone vir, sapientiae quoddam
 examen animaduertit. *H. E. R.* Quale istud? *S. O. C.* Ri-
 diculè dictum habet tamen non nihil probabile. *H. E. R.*
 Quod probabile? *S. O. C.* Inspicere mihi Heraclitum
 videtur, iam pridem sapienter nonnulla de Saturno
 Rheaque tradentem, quæ & Homerus dixerat. *H. E. R.*
 Quid istud ais? *S. O. C.* Aut enim Heraclitum fluere
 omnia, nihilque manere, rerumque ipsarum progressum
 omnium fluxum comparans, haud fieri posse in-
 quit, vt bis eandem in aquam te mergas. *H. E. R.* Vera
 hæc sunt. *S. O. C.* An videtur tibi ille ab Heraclito dis-

sentire, qui aliorum deorum progenitoribus infer-
 ruit Rheam atque Saturnum. Nunquid putas temere
 illi vtriusque profluentia nomina imposuisse? *Q. U. I. N.*
 & Homerus Oceanum deorum originem instituit, &
 Thecyon genitricem. Idemque voluit, vt arbitror, & He-
 siodus. Ait præterea Orpheus, Oceanum primū pul-
 cherrimum conuigium inchoasse, quicquid Thythy ger-
 mana se sua cõmiserit. Vide quàm maxime hæc in-
 uicè consonant, omniaque in opinionè Heracliti red-
 dunt. *H. E. R.* Videris mihi aliquid dicere Socrates. The-
 thyos autem nomè haud facis quod sibi vult, intelli-
 go, *S. O. C.* Hoc vtiq; idè ferè significat, quonia fontis
 nomen est recõditum. Nam *si aemulos*, & *si aemulos*,
 id est featurus & transfrens, fontis imaginem præ-
 ferunt, esse vtriusque verò hinc nominibus nomen
si aemulos est compositum. *H. E. R.* Hoc quidem bellissimo
 est, ô Socrates. *S. O. C.* Quidni? Verè quid deinceps?
 De loue profecto diximus. *H. E. R.* Sic est. *S. O. C.* Fra-
 tres autem eius dicimus Neptunū atque Plutonem,
 nomèque aliud quo ipsum vocant. *H. E. R.* Profus,
S. O. C. Videtur Neptunus ab eo qui primum nomi-
 nauit, idcirco *si aemulos* vocatus fuisse, quia eundem
 ipsum maris natura detinuit, neque progressi vltra per-
 misit, sed quasi vincula pedibus ipsius iniecit. Maris
 itaque principem *si aemulos* vocauit, quasi *si aemulos*,
si aemulos, id est pedum vinculis habentem, verò decoris gra-
 tia fortè adiectum fuit. Forsitan non hoc tibi vult, sed
 pro *si aemulos* primo fuit positum, quasi dicitur *si aemulos*,
 id est multa noscens Deus. Fortassis ab eo quod di-
 citur *si aemulos*, id est quater, *si aemulos*, id est quatuor
 nominat, cuius & *si aemulos* fuit adiectum. Plutonè autè quasi
si aemulos, id est diuitiarum datorem dicimus, quonia di-
 uitiae ex terra visceribus eruntur. *H. E. R.* Verò multi-
 tudo interpretatur, quasi *si aemulos*, tunc tenebrosium ve.
 Atque hoc nomen horrentes Plutonem vocitant.
H. E. R. Tu vero quid sentis Socrates? *S. O. C.* Videtur
 mihi homines circa potetiam Dei iustis multifariam
 errauisse, eumque exhoruisse semper, cum minimè
 deceat. Potèr quisque ex hoc pertimescit, quod ne-
 mo postquam defunctus est, huc redit, quod vè ani-
 ma nudata corpore, illuc abiit. Ceterum hæc omnia
 & regnū & nomè huius dei, eodè redere nominibus
 videtur. *H. E. R.* Quo pacto? *S. O. C.* Dicam quod sentio. mihi
 enim responde. Vtrū horū validius vinculum est ad
 quoduis animal alicubi detinendum, necessitatisne,
 an cupiditas? *H. E. R.* Lõgè, ô Socrates, præstat cupi-
 ditas. *S. O. C.* An non plurimi *si aemulos* quotidie subterfu-
 gerent, nisi fortissimum vinculo eos qui illic descen-
 dunt, vinceret? *H. E. R.* Videlicet. *S. O. C.* Quare cupidi-
 tate quadam eos, vt videtur, potius quam necessitate
 deuincit, si modò vinculo necit fortissimum. *H. E. R.*
 Apparet. *S. O. C.* Nonne rursus multa cupiditates
 sunt? *H. E. R.* Multa. *S. O. C.* Ergo vehementissima
 omniū cupiditate necit eos, si modò debet insolu-
 bili nodò cõnectas. *H. E. R.* Certè. *S. O. C.* Estne ve-
 hementior vlla cupiditas, quæ ea quae quisque afficitur,
 dum alicuius cõsuetudine meliore se virum sperat
 euadere? *H. E. R.* Nulla mehercle Socrates. *S. O. C.* Hæc
 de causa dicendum Heri-mogenes, nemine huc illuc
 velle reuerti, neque etiam Syrenes ipsas, imò & eas &
 ceteros omnes inuicissimum Plutonis orationibus
 demulceri quasiq; deuinciri. Estque, vt ratio hæc testa-
 tur, deus si sophista proculdubio disertissimus, &
 ingentia cõfert his qui penes ipsum habitant bene-
 ficia, qui vique adeo diuitis affacim abundat, vt tanta
 nobis bona suppedit, vnde & Pluto est nuncu-
 parus. An nõ philosophi tibi videtur officium, vitiq;
 summa

dicenda sunt *vis* si vis quod conveniens est, cognoscere. Horum namque vocatur, quia *vis*, id est terminat hanc et atque a latere, ventosque & fructus ex terris nascens. *vis* autem & *vis*, id est annus, id est esse videtur. Quod enim in lumen vicissim educit, quocumque noscuntur suntque ex terra, ipsum in seipso examinat & discernit, annus est: & ut supra locum nomen diximus in duo sectum, ab aliquibus *vis*, ab aliis *vis* vocati, ita & annum quiddam *vis* vocat, quia in seipso quiddam *vis*, quia scrutatur atque examinat. Integra vero ratio est, quod in seipso examinat. Unde ex oratione vna nomina duo selecta sunt. Quod enim simul dicitur, *vis* *vis* *vis*, id est in seipso examinans, distinctum dicitur *vis* & *vis*, id est annus. H. ER. At verè, o Socrates, iam longè progressus es. Longius equidem in philosophia videor euagari. H. ER. Numquid? s. o. C. Fortè magis concedatur. H. ER. Verum post hanc speciem libèrissimè contempler, qua ratione rectè nomina ista praelata virtutum sint imposita, ut *vis*, id est prudentia, *vis*, id est intelligentia, *vis*, id est iustitia, ac reliqua huius generis omnia. s. o. C. Haud contemnendum genus nominum sufficit, o amice. Veruntamen postquam leoniam pellem sum indutus, haud deterretur decet, imò praelata ipsa ut ais, nomina prudentia, intelligentia, cogitationis, scientia, exteriorumque huiusmodi consideret. H. ER. Quin profectò prius desistere nullo modo debemus. s. o. C. Per canem non male mihi de eo comittere video, quod modo considerabam, antiquissimos videlicet illos nominum anthores, ut & sapientum nostrorum plurimè accidit, ob frequentem ipsam in rebus peruestigandis reuolutionem, præter ceteros in cerebri vertiginem incidisse, quod factum puto, ut res ipsæ proferri & vadicillare illi apparent. opinionis autem huius causam, haud interiorè vertiginem, sed exteriorè ipsarum rerum circuitu arbitrantur: quas ita natura habere se putant, ut nihil in eis firmum & stabile sit, sed fluant omnes feranturque, & omnifariam agitentur, semperque gignantur & intereant. Quod quidem in his nominibus, que nunc relata sunt, conspicio. H. ER. Quo pacto Socrates? s. o. C. Haud fortè aduertisti superiora nomina rebus quasi delatis, fluctantibus, & iugi generatione transfatis imposita fuisse? H. ER. Non satis percepi. s. o. C. Principio quod primum retulimus, omnino ad aliquid huius generis attinet. H. ER. Quale istud? s. o. C. *vis*, id est prudentia, est, *vis*, id est latioris & fluxus animaduersionis. Significare quoque potest, recipere *vis*, id est latioris voluntatem: & tamen circa ipsam latiorè versatur. Quinetià si vis *vis*, id est cogitatio, significat *vis*, id est generationis considerationem, *vis* quippe considerare est. quod si placet, *vis*, id est intellectio, est *vis*, id est noui desiderii, nouas verò res esse significat eas fieri semper atque hoc desiderare & aggredi animu, indicat qui nomen illud inuenit *vis*, principio namque *vis* non dicebatur, sed pro *vis* *vis* *vis* proferenda erant. ut *vis*, id est appetitio & aggressio, *vis*, id est temperantia illius quàm modo diximus *vis*, id est prudentia, salus & conseruatio est. *vis*, id est scientia hanc habet notationem, quasi animus non contemendus res fluentes sequatur, & ne que eas multò antè relinquit, neque antecedit. Quare ab iusto *vis*, id est fidam ac constantè ipsam nominare oportebat. *vis*, itaquam syllogismus, id est ratiocinatio quedam esse videtur. Cum autè *vis*

dicitur, idè intelligitur ac si diceretur *vis*. Nam *vis* declaratur rebus animo comitari, vnaqueque *vis*, id est sapientia, agitationis est tactus. Obicitur autè, & alienius hoc a nobis. Veru animaduertendu est in poetis, quoties voluit aduentantè aliquem & irruentem exprimerè, *vis*, id est erupit, proilit, dicitur. Quin & illustri cuida apud Lacedæmonios viro nomen erat *vis*, id est præpes. Sic enim Lacedæmones cõcitations impetu indicat. Huius igitur agitationis *vis*, id est tactum *vis*, id est sapientia motis monstrat, tanquàm rebusque sunt agitatione motis, id est bonum, cuiusque nature *vis*, id est mirabile, amabile, delectabile significat. Enimvero postquam fluunt omnia, partim celeritas, partim tarditas inest. Est igitur non omne velox, sed ipsius aliquid *vis*. Quod quidem *vis*, ipsius *vis* nomine declaratur. *vis*, id est iustitia, quod *vis*, *vis*, id est iusti intelligentia importet, facile coniecere possumus. Quid autem ipsum *vis* sibi velit, difficile cognitu. Videtur autem huiusque à multis quod dictum est cõcessum, reliquum vero dubium. Etenim quicunq; totum mobile arbitrantur, plurimum agitanti ipsum existimant, perq; omne aliquid permanere quo singula fiant, quod ve tenuissimum sit & velocissimum. Neque enim per omnia discurrere posse, nisi ad eò tenuè sit, ut nisi possit obstitere penetranti, & ad eò velox, ut ceteris quasi stantibus *vis*. Quoniam verò gubernant omnia *vis*, id est discurrens & permanens, merito *vis* est appellatum, & vno politioris prolationis gratia interiecto. Hactenus quoque modo diximus, inter plerimos constat hoc esse iustum. Ego autem, o Hermogenes, utpote discendi desiderio flagrans hæc omnia perscrutatus sum, & in arcanis percepi quod idem sit *vis*, id est iustum, & *vis*, id est causa quo enim rei ipse sunt, hoc est causas: proprièque ita vocari istud debere quocumque tradidit. Cum verò ab his, iam auditis istis, nihilominus sensim exquiri quid ipsum iustum sit, quod quidem hoc ita se habet, videtur iam vltèrius quàm decet exigere, & caueam, ut dicitur, valumque supergrèdi. Satis enim semper rogasse me & audisse respondens, meque volentes explorè alius aliud asserere conantur, neque vltèra consentiunt. Quidam aut iustum hoc, solem esse. Solum quippe solem discurrendo calefaciendū, quasi præclarum audierim, refero, statim ille me ridet, quæritque nunquid existimant post solis occasum iustum nihil hominibus superesse? Percontanti itaque mihi quid ille sentiret, ipsum ait ignem iustum existere. neque id cognitu facile. quare alius inquit, non ignem ipsum, sed ipsum potius inatatum igni calorem. Alius hæc omnia pro nihilo habet. esse enim iustum mentem illam quam induxit Anaxagoras. Dominà certè illam suapte natura, nec aliquid mixtam, exornare omnia inquit, per omnia penetrantem. Hic quidem, o amice, in maiorem ambiguitatem sum prolapsus, quàm antea dum nihil de iustitia sciscitabar. Ceterum, ut redeamus ad cuius gratia disputamus, nomen illi tale propter hæc, quale diximus, est tributum. H. ER. Videtis, o Socrates, ex aliquo audisse hæc, neque ex tua officina ruditer deprompsisse. s. o. C. Quid alia? H. ER. Non ita. s. o. C. Attende igitur, fortè est timidiè patet, quam nondū declarauimus. prætermissum enim. Oportebat autem continuo post fortitudinè nondū persequi, iniustitia sane obfita

obficuti eius est quod discurre per omnia, *vis* vero significat fortitudinè velut in pugna appellatur. Pugnam autè esse in rebus, si quid fluunt, nihil aliud est quam fluxus ipse contrarius. Quapropter si quis subtraxerit ex nomine hoc *vis*, nomè quod restat *vis*, opus ipsum declarat. cõstat planè quod non fluxus cuiusque contrarius *vis*, id est fluxus, fortitudo est, sed oppositus illi qui præter iustum sit fluxus. Neque enim aliter fortitudo esset laudabilis. *vis* autem, id est mas, & *vis*, vir, à simili quodam ductè originem, scilicet ab *vis*, id est sursum fluxu. *vis* vero, id est mulier quasi *vis*, id est fræcūda & generatrix. *vis*, id est fræmā, *vis* *vis*, id est capilla dicitur. *vis* autè videtur Hermogenes dici, quia *vis* *vis*, id est germinare pullularèque facit, quasi ea que irrigantur. H. ER. Sic apparet, o Socrates. s. o. C. *vis*, id est vitescere, adulescere, florescere, augmentum iuuenem repræsentat, quasi velox quiddam & subitū, quod inuicit ille qui nomen confluxit ex *vis*, id est currere, & *vis*, id est saltare. Non animaduertis me velut extra cursum delatū, postquàm plana ac peruia nactus sum? Multa quoque superiunt quæ ad seria pertinere videntur. H. ER. Vera loqueris. s. o. C. Quorū vnum est, ut videamus quid *vis*, id est ars importet. H. ER. Prorsus. s. o. C. Nonne hoc *vis*, id est habitū mentis ostendit, ut sit quasi *vis* *vis* *vis* demitur, inter se tur aut è medium inter *vis* & *vis*, & inter *vis* & *vis*. Aridè nimis Socrates & incultè. s. o. C. An ignotas beate vir, nomina vetera obtrita iam à sermonis tragici studiosis, elegantiaz gratia addentibus & subtrahentibus literas, ac partim temporis diuturnitate, partim exortationis studio vndique peruertentibus? ut ecce in *vis*, id est speculo, quam absurdū est? ipsi additamentū? Talia certè, ut arbitror, faciunt qui oris artificiosam conformationè plus æstimant quàm veritatè. Quāobrem cū multa nominibus ipsis adiecerim, tandè effecerūt, ut nemo iam nominū sensum animaduertat. Quæ admodum dum *vis*, id est monstrū quoddam profertur, cū *vis* pronuntiare deberet, ac cetera multa. H. ER. Hæc quidè ita se habent, o Socrates. s. o. C. Profectò si daretur cuique arbitratu suo & demere & addere, magna vitæ, esset licètia, & quodlibet nomen cuiusque rei vniuersiquisque tribueret. H. ER. Vera narras. s. o. C. Vera planè. sed enim mediocritatè quadam atque decorū seruate decet præsidem sapientem. H. ER. Ov tinam. s. o. C. Atqui & ipse, o Hermogenes, opto: verū ne exacta nimium discussione, vitælix, exquiras, ne vim meā prorsus exhaustas. Ascèdam quippe ad supradictorū apicem, postquàm post artem considerauerimus *vis*, id est machinationem excogitationemque; solerè. Videtur autè significare idem quod multum pertinere, & ascendere. Cõponitur ergo ex his duobus, *vis*, id est longè & multum, & *vis*, id est ascendere, penetrare, pertinere. Sed ut modò dicebā, ad summā dictorū perueniendum est, querendūque, quid nomina ista significent, *vis*, id est virtus, & *vis*, id est prauitas. Alteru quidem nondum reperio, alterum parere videtur. Nam superioribus omnibus consonat: nemperitquam erant omnia, *vis*, id est malè vadēs, *vis*, id est prauitas, erit. quare cū anima malè ad res ipsa accedit, communiter praua dicitur. propriè verò ac maximè procedendi hæc facultas in *vis*, id est timidiè patet, quam nondū declarauimus. prætermissum enim. Oportebat autem continuo post fortitudinè ipsam inferre. Multa insuper alia

præterisse videmus. *vis* significat durum animæ vinculum. *vis* enim vinculum est. *vis* vero forte quiddam durūque significat. quare timiditas vehemens ac maximè est animæ vinculum, quemadmodum & *vis*, id est desectus, inopia, dubiū, malum quiddam est, ac summam quodcumque progressus ipsius impeditur, idque malè progressi videtur ostendere, in ipsa videlicet motione impediti atque detineri. Quod cum anima subit, prauitate plena dicitur. Quod si illud prauitatis nomen talibus quibusdam competit, contrarium *vis* id est virtus significabit. In primis quidè facilem agilèmq; progressum, deinde solutum & expeditum animæ bonæ impetu esse oportet. Quamobrem absq; impedimento obstat loquē, id est semper fluens, iure cognominari posset *vis*, forte verò & *vis* vocat quis, quia sit *vis* *vis*, id est maximè eligendæ, verum colliso vocabulo *vis* denominatur. Fortè me sine genere dices: ego autem assero, si modò nomen illud prauitatis quod retulī, rectè est indutū, rectè quoque & istud virtutis nomen induci. H. ER. At *vis*, id est malum, per quod in superioribus, multa dixisti, quid sibi vult? s. o. C. Mirificū quiddam per Iouem, ac inuentu difficile: quemadmodū mihi quidè videtur. Itaq; ad hoc etiam machinamentum illud superius asseram. H. ER. Quid istud? s. o. C. Barbaricū quiddam & hoc esse dicam. H. ER. Probè loqui videtis. s. o. C. Ceterum hæc iam si placet mitramus, nomina verò ista *vis* & *vis*, id est pulchrum & turpe quam rectè sicta sint, consideremus. Quid *vis* innotuit, sciat mihi patere videtur. Nempce cum superioribus cõuenit, videtur enim q nomina statuit, passim agitationis impediendū vituperare. ut ecce, *vis* *vis*, id est semper impediendū fluxum, nomen dedit *vis*. Nunc verò collidentes *vis* appellat. H. ER. Quid *vis*, id est pulchrum? s. o. C. Hoc cognitu difficilius, etiam si dicat ipsum harmonice solū & longitudine differre ab eo vnde deducitur. H. ER. Quo pacto? s. o. C. Nomen hoc cogitationis cognomentum quoddam esse videtur. H. ER. Qui istud ais? s. o. C. Quam tu causam appellationis rei cuiusque censet? an non quod nomina tribuit? H. ER. O maino. s. o. C. Nonne causa hæc cogitatio est, vel decorum, vel hominum, vel amborum? H. ER. Nempce. s. o. C. Ergo *vis*, id est quod vocat res, & *vis*, idem ac cogitatio sunt. H. ER. Apparet. s. o. C. Quæcunque mens & cogitatio agunt, laudanda sunt: quæ non, vituperanda. H. ER. Prorsus. s. o. C. Quod medicinæ particeps, medicinæ opera efficit: quod fabrilis artis, fabrilis. Tu verò quid sentis? H. ER. Idem. s. o. C. Est autem hoc, ut diximus, cogitatio. H. ER. Maximè. s. o. C. Nomen itaque hoc *vis*, id est pulchrum, meritò erit prudentia cognomentum, talia quædam agentis, qualia affirmantes pulchra esse, diligimus. H. ER. Sic apparet. s. o. C. Quid vltèra generis huius restat inuestigandum? H. ER. Quæ ad bonum & pulchrum spectant, conferentia videlicet, vtilis, conducibilia, emolumenta, horumque superiora. s. o. C. Quid *vis*, id est conferens sit, ex superioribus, si cõsideres. ipse inuenies. Nam nominis illius quod ad scientiam attinet, germanum quiddam apparet. Nihil enim præ se fert aliud quam *vis*, id est latiorè animæ simul cum rebus, quæ ve hinc proueniunt, vocati *vis* & *vis*, id est conferentia, ex eo quod simul circumferuntur. H. ER. Videtur. s. o. C. *vis* autem, id est emolumentum. *vis*

Ita certe. **so c.** Postquam verò voce, lingua, & ore declarare volumus, nonne ita demum per hæc ostensa fiet, si per ea circa quodlibet facta fuerit imitatio. **HERM.** Necessarium puto. **so c.** Nomen itaque est, ut apparet, imitatio vocis, qua quisquis aliquid imitatur, per vocem imitatur & nominat. **HERM.** Idem mihi quoque videtur. **so c.** Atqui per Iouem nondum tamen, ô amice, rectè dictum existimo. **HERM.** Quamobrem? **so c.** Quoniam hos ouium & gallorum cæterorumque animalium imitatores, fateri cogemur nominare eadem que imitantur. **HERM.** Vera loqueris. **so c.** Decere id cenfes? **HERM.** Nequaquam. sed quamnam, ô Socrates, imitatio nomen erit? **so c.** Non talis imitatio, qualis quæ per musicam fit, quamuis voce fiat, neque etiam eorumdem quorum & musica imitatio est, neque enim per musicam imitationem nominare videtur. Dico autem sic. Ad est rebus singulis vox & figura, colorque plurimis. **HERM.** Omnino. **so c.** Videtur mihi si quis hæc imitatur, neque circa imitationes istas nominandi facultas consistere. hæc siquidem sunt partim musica, partim verò pictura. nonne? **HERM.** Planè. **so c.** Quid ad hoc? nonne essentiam esse cuique putas, quemadmodum coloris & cæteris quæ supra diximus? an non inest coloris ac voci essentia quedam, & aliis omnibus quæcunque essendi appellatione sunt digna? **HERM.** Mihi quidem videtur. **so c.** Si quis cuiusque essentiam imitari literis syllabisque valeat, nonne quid vnusquodque sit declarat? **HERM.** Maxime quidem. **so c.** Quem hunc esse dices? superiores quidem partim musicum, partim pictorem cognominabas, hæc, vero quomodo vocabis? **HERM.** Videtur hic mihi, ô Socrates, quem iamdiu querimus nominandi auctor. **so c.** Si verum hoc est, considerandū iam de nominibus illis quæ tu exigebas, **HERM.** id est fluxu, **HERM.** id est ite, **HERM.** id est detentione, vtrum literis syllabisque suis reuera essentiam imitantur, necne? **HERM.** Proflors. **so c.** Age videamus nunquid hæc sola prima nomina sint, an sint & alia præter hæc? **HERM.** Alia equidem arbitror. **so c.** Consentaneum est cæterum quis distinguendi modus vnde imitari incipit imitator? Nonne quandoquidem literis ac syllabis essentia fit imitatio, præstat primum elementa distinguere? quemadmodum qui rhythmi dant operam, elementorum primò vires distinguunt, deinde syllabarum tantum, rhythmos tandem ipsos aggregantur prius nequaquam. **HERM.** Vtiq. **so c.** An non ita & nos primò oportet literas vocales distinguere, postea reliquas secundum species, mutas & voce carentes? Ita enim in his eruditi viri loquuntur, ac non vocales quidè, nõ tamè voce carètes, & ipsarum vocalium species inuicem differentes. Et postquam hæc bene omnia discuerimus, rursus inducere nomina, consideraque si sint in quæ omnia referuntur, quemadmodum elementa, ex quibus cognoscere licet & ipsa, & si in ipsis species continentur eodem modo sicut in elementis. His omnibus diligenter cogitatis, scire oportet asserere secundum similitudinem vnusquodque, siue vnum vi sit ad mouendum, seu multa inuicem commiscenda: cui pictores similitudinem volentes exprimere, interdum purpureū duntaxat colorem adhibet, interdum quæuis alium colorem, quandoque multos commiscet, veluti cum imaginem viri quam similitimã effingere volunt, vel aliud quiddam huiusmodi, quatenus imago quoque certis coloribus indiget. haud focus & nos clemen-

ta rebus accommodabimus, & vnum vni, quocunque egere maxime videatur. **HERM.** id est coniecta conuenimus, quas syllabas vocat. Quas vbi unxerimus, ex eisq. nomina verbaque constituetur, rursus ex nominibus ac verbis magnū iam quiddam & pulcherrū & integrū consilium emittet, & quemadmodum totū ipsum compositū pictura animal vocat, ita nos contextū hunc integrū, orationem vel nominandi peritia, vel rhetorica fabricatā, vel alia quauis quæ id efficiat arte. Imò non nos istud agemus. modum nanq. loquendo transgressus sum. quippe veteres ita constarunt, si ita est constitutum. Nos autè oportet, si modo artificiosè cõsideratur sumus, ipsa omnia sic distinguentes, siue vt conuenit prima nomina & posteriora sint posita, siue non, ita excogitare. Alter autè connectere, videndum est ô amice Hermogenes, nonne fortè fit error. **HERM.** Fortè per Iouem, ô Socrates. **so c.** Nunquid ipse confidit ita te posse distinguere? Ego enim me posse diffido. **HERM.** Multo igitur magis ipse diffido. **so c.** Dimittere igitur tan vis vtneque valeamus, ex periamur, etsi, parum quid horum nosse possumus, aggregiamur, ita tamen vt paulo supra, dis præfati, nihil nos veri intelligentes opinionos hominū de illis conicere: ita & nũc pergamus nobis ipsis similitudines prædicentes, vt ab alio quoque, vel à nobis, sic certe distinguere oportuisset: nunc autem, vt fertur, pro viribus ista nos tractare licebit. Admittit hæc vel quid ais? **HERM.** Sic profus opinor. **so c.** Rideliculi vilius rei, ô Hermogenes, arbitror, quod res ipsa imitatione per litteras syllabasq. facta manifeste fiat. Necessarium tamen: neque enim melius hoc habemus quicquam, ad quod respicientes de veritate primorum nominum iudicemus: nisi forte quemadmodum Tragici quoties ambigunt, commentitiis quibusdam machinamentis ad deos confugiunt, ita & nos ocys rem expediamus, dicentes deos prima nomina posuisse, & idcirco rectè instituta fuisse. nunquid potissimum nobis hic sermo? an ille, quod ipsa à barbaris quibusdam accepimus? Nobis quippe antiquiores sunt barbari, vel quod ob vultatem ita ea discerni nequeat vt & barbara? Terguerationes hæc sunt, & bellissimæ quidem, illorum quicunque nolint de recta impositione primorum nominū reddere rationem. Etenim quisquis rectam primorum nominum rationem ignorat, sequentium cognoscere nequit. hæc porro ex illis declaranda sunt: illa autè si ignorat, quin potius necesse est sequentium peritiam proficentem, multo prius & absolutius antecedentia comprehendisse, posseque ostendere. aliter autem scire debet se in sequentibus deliraturum, an aliter ipse cenfes. **HERM.** Haud aliter Socrates. **so c.** Ego sentis de primis nominibus, insolentia ridiculæq. admodum esse mihi videtur, eaque tecum, si velis, communicabo. Videntur vero tu melius inuenies, mecum & ipse comunica. **HERM.** Efficiam, sed die iam forti animo. **so c.** Principio ipsum velut instrumentum omnis motus esse videtur. Cur autem motus **HERM.** appelleretur, non diximus, patet tamen quod **HERM.** id est itio esse vult. Non enim quondam, sed vtebatur, principium autem ab **HERM.** id est ire, quod peregrinum nomen est, & **HERM.** id est ire significat. Quare si primum eius nomen reperiat in vocem nostram translatum, rectè **HERM.** appellabitur. Nunc autem ab **HERM.** nomine peregrino, & ipsius commutatione, & ipsius

interpositio **HERM.** nuncupatur. Oportebat autem **HERM.** vel **HERM.** appellari, **HERM.** id est latio, negatio, **HERM.** id est ire esse vult. sed ornatus causa **HERM.** denominatur. Elementum itaque ipsum oportuim motus instrumentū, vt modo dicebā, visum est nominum auctori ad ipsam lationis similitudinē exprimendam ipsam itaque ad motus expressionem vtitur. In primo quidem ipso **HERM.** & **HERM.** per litteram **HERM.** lationem imitatur, deinde in **HERM.** id est tremore, & **HERM.** alpero, item in verbis huiusmodi, **HERM.** pectutere, **HERM.** vulnere, **HERM.** trahere, **HERM.** frangere enervareque, **HERM.** incidere, **HERM.** vacillare, irritare, & circumuolare. Hæc omnia vt plurimum per **HERM.** ad similitudinem motionis effingit. Mitto enim quod lingua in hæc litera pronuntianda minimè immoratur, quin potius maxime concitatur. Quocirca ad illorum expressionem ipso potissimum vsus fuisse videtur. Vfus est & litera, ad tenuia quæque per omnia maxime penetrantia. idcirco **HERM.** id est ire, progredique per imitatur. Quemadmodum per **HERM.**, quæ litera vehementioris spiritus (sunt, talia quædam nominum auctori exprimit, **HERM.** frigidum, **HERM.** conuati, & omnino **HERM.** cõcussione quassationemque: quocirca vellemus quippiam & spiritum plenum imitari vult nominum institutor, tales vt plurimum literas adhibet. Quinetiam ipsius **HERM.** compressionem **HERM.**, & lingue velut harentis retractionem, per oportuim existimasse videtur ad vinculi & stationis potentiam exprimendam. Et quia in **HERM.** proferebatur maxime lingua prolabitur, idcirco per hoc velut ex similitudine quadam nominauit **HERM.** id est lenia, & **HERM.** labi, & **HERM.** liquidum, **HERM.** pingue, cæterisque huiusmodi. Quia verò labentem linguam, remoratur, eo interiecit formauit **HERM.** lubricum, **HERM.** dulce, **HERM.** viscosum, lutulentum. Animaduertens quoque ipsius, sonum imò in gutture detineti, eo nominauit **HERM.** id est quæ intus est, & quæ intrinsecus sunt, vt res literas repræsentaret. Ipsum verò **HERM.**, voci **HERM.** id est magno tribuit, & ipsum **HERM.**, voci **HERM.** id est longitudini, quoniam magna literæ sunt in nomine autè **HERM.** id est rotundum, ipso indigens, vt plurimum miscuit. Eademque ratione cætera secundū literas ac syllabas rebus singulis accommodare videtur nominum auctor, signum nomēque cõstituit, ex his deinde species iam reliquas per similitudinē constituit. Hæc mihi Hermogenes recta videtur esse nominū ratio, nisi quid aliud Cratylus hic asserat. **HERM.** Et hæc, ô Socrates, sepe mihi negotiū facellit Cratylus hic, vt à principio dixi, dū esse quædam asserit rectam nominum rationē, quæ verò sit non explicat, vt discernere nequeat vtrum de industria necne adeò sit obscurus. In præsentia igitur, Cratyle, coram Socrate dicas, vtrum placeant ea tibi quæ Socrates de nominibus prædicat, an præclarior aliquid asserere possis: quod si potes, adducas in medium, vt vel à Socrate discas, vel nos ambos erudias. **CRAT.** Videtur tibi Hermogenes facile esse tam breui peripere quoduis atque docere, nedum rem tantam, quæ maximū quid de maximis æstima- **HERM.** Non mihi per Iouem, quinimò scit loquutum Hesiōdum arbitror, quod operæpretium sit partium paruo addere. Quare si quicquam licet exiguum, perficere vales, ne graueris, sed & Socratem istum iuua, & me insuper. **so c.** Equidè, ô Cratyle, nihil eorum quæ supra commemorauis, asser-

rem. Nemp vtconque visum est cum Hermogene hoc indagari. quocirca aude si quid melius habes, exprimeret, tanquam similibenter, quod dixeris, susceperis. Neque enim mirarer siquid tu hifce haberes præclarior. Videris porò & ipse talia quædam considerasse, & ab aliis didicisse. Siquid ergo præstantius dixeris, me inter discipulos tuos circa rectam nominum rationem vni connumerato. **CRAT.** Certè mihi, ô Socrates, vt ais, curæ hæc fuerunt, ac fortè discipulum te efficeret. Vteor tamen ne contrà omnino fetes habeat. Conuenit mihi nunc idè erga te dicere, quod aduersus Atiac in sacris Achil- **HERM.** les inquit, Generose, ait Ajax Telamoniz populorū princeps, omnia mea ex sententia protulisti. Ita quoque, ô Socrates, nostra ex mente vaticinari videris siue ab Euthyphrone sciens inspiratus, siue Musa, quædam tibi pridè inhærentes nunc te protinus concitauerit. **so c.** Vt bene Cratyle, ego quoque sapientiam meam iam pridem admittor, neque nimis confido, quare examinandū quid dicam, existimo. Nam à seipso decipi grauissimum est, nimis enim periculosa res est, quom seductor abest nullus, sempèrque deceptum proximè comitatur. Oportet itaque superiora frequenter animò dertere, & vt poera ille ait, antè illa retròque conspiceret. Atqui & in præsentia videamus quid à nobis sit dictum. Rectam diximus nominum rationē, quæ qualis quæque res sit, ostendit. Nunquid sufficienter esse dictum asserimus? **CRAT.** Mihi quidem planè sic videtur, ô Socrates. **so c.** Docendi igitur gratia nomina ipsa dicuntur? **CRAT.** Profus. **so c.** An non & artem esse hæc dicimus, & ipsius artifices? **CRAT.** Maxime. **so c.** Quos **CRAT.** Quos à principio tu legum & nominum conditores cognominabas? **so c.** Vtrum hæc artem similitèr atque alias inesse hominibus, an aliter arbitramur? id autem est quod volo. più ores quidam deterioris sunt, quædam præstantiores? **CRAT.** Sont **so c.** Nonne præstantiores opera sua pulchriora faciunt, figuras videlicet animalium? **CRAT.** **HERM.** Adificatores quoque similitèr partim pulchiores, partim turpiores domos efficiunt? **CRAT.** Sic est. **so c.** Nonne & legum ipsarum auctores partim opera sua pulchriora partim turpiora efficiunt? **CRAT.** Haud amplius istud admitto. **so c.** Non ergo leges alia meliores, deterioris alia tibi videtur. **CRAT.** Non. **so c.** Neque etiam nomen vt apparet, aliud melius, aliud deterioris impositioni arbitraris. **CRAT.** Neque istud. **so c.** Ergo omnia nomina rectè posita sunt. **CRAT.** Quæcunque videlicet nomina sunt. **so c.** Quid de huius Hermogenis quod paulo antè dictum est, nomine? Vtrum dicendum non esse illi istud impositum, nisi quid **HERM.** id est Mercurij generationis illis competat? An impositum quidem non tamen rectè? **CRAT.** Neque impositum esse, ô Socrates, arbitror sed videri, esse autem alterius cuiusdam nomen, cui natura inest quæ nomine continetur. **so c.** Vtrum neque mentitur quisquis Hermogenem esse eum dicit? Neque enim hoc est dubitandum, quin cum dicat Hermogenem esse eum non sit. **CRAT.** Quarta ratio est aist **so c.** Nunquid ex eo quod non datur dicere falsū, sermo tuus constat, & circa id versatur? permittit nemp, ô amice Cratyle, & nũc prædicant, & quondam asseruerunt. **CRAT.** Quo pacto, ô Socrates, dum dicit quis quod dicit, quod non sit dixerit? An non hoc est falsa dicere, quæ non sunt, dicere? **so c.** Præclarior hic sermo, amice, quam con-

in libro 137

ditio mea & etas exigat. Attamen mihi dicas, vtrū loqui falsa non posse aliquis tibi videtur, fari autem posse? C.R.A. Neq; fari, s.o.c. Ac etiam neq; dicere, ne que appellare, salutarēq;? Que madmodū si quis tibi obuius hospitalitatis iure manu te præcedēs, dicat, Salue hospes Atheniensis, Smirionis filii Hermogenes. Ille loqueretur ista, vel fari diceretur, vel diceret, vel salutarē appellaretq; ita, non te quidem, sed hunc Hermogenē, aut nullum? C.R.A. Videtur mihi, ō Socrates, in casum hæc esse vociferare. s.o.c. Sarchabēo, vtrū vera vociferat, qui ita clamat, an falsa? An partim vera, partim falsa? Nam hoc quoq; sufficit. C.R.A. Sonare hunc ego dicā seipsum frustra mōentum, ceu si quis æra pulset. s.o.c. Animaduerte Cratyle, vtrū quoquo modo cōueniamus. Nonne aliud nomen aliud cuius nomē est, esse dicis? C.R.A. Equidem. s.o.c. Et nomē rei ipsius imitationem quandam esse fateris? C.R.A. Maxime omnium. s.o.c. Et picturās alio quodā modo rerum quarundam imitationes? C.R.A. Certe. s.o.c. Age verō, fortē ego quid dicas, non factis intelligo, tu autem forsità rectē loqueris. possunt has imitationes vtrāq; & picturās & nomina rebus his quarū imitationes sunt attribuere, necne? C.R.A. Possunt. s.o.c. Aduerte hoc in primis, nunquid possit aliquis viri imaginem viro, & mulieris mulieris tribuere, & in aliis eodem pacto? C.R.A. Sic certe. s.o.c. Num & contra, viri imaginem mulieri, & mulieris viro? C.R.A. Et hoc. s.o.c. An vtrāque distributionis huiusmodi recte sunt? vel potius altera, quæ cuiq; proprium simileque attribuit? C.R.A. Mihi quidem videtur. Soc. Ne igitur ego ac tu cum simus amici, in vtrius pugnemus, aduerte quod dico. Talem ego, ō amice, distributionem in imitationibus vtrāq; tam nominibus quam picturis rectam voco. & in nominibus non rectā modo, sed verā. Alteram verō dissimilis ipsius tributionem illationēmq; non rectā, & in nominibus præterea falsam. C.R.A. At vide, ō Socrates, ne fortē in picturis duntaxat id contingere possit, vt quis male dispertiat, in nominibus autē minime, sed necessariū sit rectē semper adscribere. s.o.c. Quid ais, quo ab illo hoc differt? Nonne fieri potest vt cuplā viro quis obuius dicat, hæc tua figura est, ostendatq; illi fortē viri illius figuram, fortē etiā mulieris? Ostendere, inquā, sensibus oculorum ostendit. C.R.A. Certe. s.o.c. Nonne iterū vt eisdē factus obuiā dicas, nomē id tuū est? Imitatio quippe aliqua nomē est, quemadmodū & figurat. Dico autē ita. Nonne licet ibi dicere, nomen hoc tuum est, deinde in autē idem infundere, fortē eius imitationē dicendo quod vir est, fortē verō femina: cuiusdam generis humani imitationē, dicendo quod mulier? Non videtur tibi hoc aliquando fieri possibile? C.R.A. Cōcedere tibi volo, ō Socrates, sic esto s.o.c. Recte facis amice, siquid id ita se habet. neq; enim nunc ea de re magno opere decertandum est. Porro si in his huiusmodi quædā partitio sit, alterū verē loqui, alterum loqui falsa vocamus. Si hoc accidit, & possimus, nō rectē nomina distribuere, & quæ non propria sunt cuiq; reddere, similiter in verbis aberrare licebit. Sin autē verba nomināque ita cōgerere datur, necesse est & orationes similiter. Oratio quippe, vt arbitror, est verborum & nominū cōpositio. Quid ad ista Cratyle? C.R.A. Quod & tu, probē namque loqui videris. s.o.c. Quinetiam si prima nomina ad literas ipsas quādā imitatione referimus, contingere potest in his quædamodū in picturis, in quibus accidit vt congruās omnes figuras coloreque

adhibeamus. Itēq; vt nō omnes, sed partim superaddamus, partim subtrahamus, pluraque & pauciora exhibeamus. Nonne fieri hoc potest? C.R.A. Proculdubio. s.o.c. Qui conuentientia omnia tribuit, pulchra literas & imagines reddit. Qui verō addit, vel aufert, literas quidem ac imagines & ipse facit, sed malas. C.R.A. Nempe. s.o.c. Qui autē per literas ac syllabas rerum essentiam imitatur, nōne eadē ratione sic competantia omnia tribuit, pulchram imaginem efficit? Id autē nomen exilit. sin autē in paucis deficit vel interdū excedat, imago quidē efficitur, sed non pulchra. Quamobrē nomina quædā bene inlitterata erant, quædā contra. C.R.A. Fortē, s.o.c. Forsitan ergo nominum hic bonus erit arbitror, ille malus? C.R.A. Profecto. s.o.c. Nonne huius nomen erat nominum conditor? C.R.A. Planē. s.o.c. Erit itaq; in hoc quemadmodum in ceteris artibus conditor nominū bonus vnus, alius verō non bonus. si modo superiora illa inter nos constant. C.R.A. Vera hæc sunt. Verū certis, ō Socrates, quoties has literas & C & quoduis elementorum nominibus per artem grammaticā attribuimus, siquid auferimus, vel addimus, vel etiam permutamus, quod nomen quidē scribimus, non tamē rectē, in id verō id nullo modo scribimus, quem potius statim aliud quiddam, est, cū primū horum aliquid patitur. s.o.c. Videndum Cratyle, nō fortē minus rectē hoc pacto consideremus. C.R.A. Quo pacto? s.o.c. Fortassis quæcumque aliquo ex numero constare vel non constare necesse est, id quod as perpetuatur, quemadmodū decem, aut quouis alius numerus. Nam quilibet numerus quoque addito vel ablatō, alius statim efficitur. Fortē verō qualitatis cuiuslibet & imaginis hæc eadem in re dūditate ratio est, sed diuersa. Neque enim omnia imago habere debet quæcumque illud cuius nomen est, si modo est imago futura. Animaduerte nū ali quid dicam. An duo quædā hæc erunt, Cratylus videlicet & ipsius imago, si quis deorū non modo colorem tuum figurāmq; exprefferit, vt pictores solent, sed interiora quoque omnia similitudo effecerit, mollitiē eadem, calorēmq; motum, animam, sapientiam, & vt breuiter complectar, talia profus effinxerit omnia, qualia tibi insunt? Vtrum, inquam, alterum illorum Cratylus erit, alterum Cratylus ipsius imago? An Cratylus potius gemini? C.R.A. Cratylus, ō Socrates, vt arbitror, duo. s.o.c. Cernis amice aliam imaginis rectitudinem esse querendam, quam illorum que paulō antē diximus? neq; cogendū esse si quid vel additum, vel ablatū fuerit, vt non amplius sit imago? An non sentis quātum deest imaginibus, vt eadem habeant quæ & illa quorū, imaginibus sunt? C.R.A. Equidem. s.o.c. Ridiculum aliquid Cratyle ex nominibus contingeret his quorū nomina sunt, si profus illis similia redderentur. Gemina quippe omnia fierent, neutrumq; illorum vtrum esset potius dici posset, resne ipsa an nomen. C.R.A. Vera loqueris. s.o.c. Ingenuē itaque fatearis, ō virgenerosi, nominum aliud bene, aliud cōtra positum esse: neque cogas omnes literas continere, ad eō vt penitus tale sit, quale & id cuius est nomē, sed mitte literam quoq; minus congruam afferri quandoq; si literam, & nomen similiter in sermone si sermone nomē, sermone in super nequaquam conuenienter, rebus tribui, & rem ipsam nihilominus nominari dicē, quoad rei ipsius cuius sermo est figura insit, quemadmodum in elementorum nominibus que nuper ego & Hermogenes conueneramus, si recorderis.

daris. C.R.A. Recordor equidem. s.o.c. Bene hercle. Igitur quando cuiq; hoc inerte, quamuis nō omnia conuenientia profus addit, dicitur bene quidem, cum omnia: vidē, verū, cū pauca. Dicit itaque, ō beate, mittamus, ne quemadmodū qui in Aegina noctu circumagantur, fero iter peragunt, ita & nos hoc pacto ad res ipsas reuera ferus quam decet, peruensisse videamus, vel saltem aliam quandam exquiras rectam nominis rationem, neque confitearis declarationem rei literis ac syllabis factam, nomen esse. Porro si ambo hæc dixeris, tibi ipse constare & consentire nō poteris. C.R.A. Videris mihi probē loqui, ō Socrates. atq; ita pono. s.o.c. Postquā de his cōsentimus, quod reflat, discutiamus. Si bene nomen positū esse debet, oportere diximus literas sibi conuenientes inesse. C.R.A. Planē. s.o.c. Conuenit autem vt literæ rerum similes inlitter. C.R.A. Omnino. s.o.c. Quæ igitur rectē sunt posita, ita posita sunt. Siquid autem non rectē positum est vt plurimum, quidem ex conuenientibus similibusque literis cōstat, si quidem imago est habet autem & aliquid non conueniens, propter quod nō rectum est, neque rectē nomen est inlitterum. Si enim aliter dicimus? C.R.A. Nihil est, ō Socrates, vt arbitror, cōtendendum: neque enim mihi placet, vt nomen quidem esse dicatur, non tamen rectē positum. s.o.c. Vtrum hoc tibi non placet, quod nomen rei ipsius declaratio sit? C.R.A. Placet. s.o.c. At verō nomina partim ex primis constituta esse, partim esse prima, nō probē dictam putas? C.R.A. Probē. s.o.c. Enimvero prima si quorundam declarationes esse debent, habēne modum commodiorem quō id fiat, quam si talia fiant, qualia illa sunt quæ declarari volumus? An modus iste potius tibi placet, quem Hermogenes aliiq; plurimi tradunt, quod videlicet nomina conuenientes quædam sunt & declarationes, significatōneque quæ ita constituerunt, ac res ipsas præconuenerit: rectāque nominis ratio in conuentione consistat, neque inter se vtrum quis ita vt nūc statutum est decernat, an cōtra: vt videlicet, quod nūc paruum vocatur, magnū cognominetur, verō quod modū magnū parū dicatur? Vt istorum magis tibi modus placet? C.R.A. Præstat omnino, ō Socrates, similitudine referre quod quis ostendere vult, quam quouis alio. s.o.c. Scitē loqueris. Nonne si nomē rei simile est, necesse est elementa ex quibus prima nomina componuntur, natura ipsa rebus esse similia? Sic autē dico: an aliquis quandoque picturā quæ supra diximus, rei cuiuslibet similem effinxisset, nisi colores ipsi quibus constat imago, essent natura rei illius similes quam pictoris studium imitatur? An non impossibile? C.R.A. Impossibile planē. s.o.c. Eadem ratio hæc nomina ipsa nunquam alicuius similia fierent, nisi illa quibus nomina cōponuntur, similitudinē aliquā haberēt eorum rerum, quarum nomina imitationes sunt. Ea verō quibus cōstant nomina, elementa sunt. C.R.A. Sanē. s.o.c. Iam tu sermoneis esse esto particeps, cuius paulō antē Hermogenes. An rectē dicere tibi vili sumus, quod ipsum, latiori, notū, asperitati congruit? C.R.A. Rectē mihi quidem. s.o.c. Ipsum autem leni & molli, ac ceteris que narrauimus? C.R.A. Profecto. s.o.c. Scilicet quod idem, scilicet asperitas ipsa nobis quidē vocatur, & Etretrienibus verō vocatur? C.R.A. Vtrūq; s.o.c. Vtrum ambo hæc, & eisdē similia videntur, idēque ostendunt tam illis per ipsius & terminationem, quam nobis per, vel alterius nostrum nihil declarant? C.R.A.

Vtrūq; planē dēmostrant. s.o.c. Vtrū quatenus similia sunt, & c., vel quatenus dissimilia? C.R.A. Quatenus similia. s.o.c. Nauquid peritus similia sunt? C.R.A. Ad lationem quidem æquē significadam? s.o.c. Quæ & ipsam inieculum, cur non contrariū asperitatis ipsius significat? C.R.A. Fortē non rectē inieculum est, ō Socrates, quemadmodū ea que tu in superioribus cum Hermogene hoc tractabas, dū & auterbas & inferbas literas vbi maximē oportebat. Ac rectē mihi facere videbaris & nunc fortē pro, & apponendum est. s.o.c. Probē loqueris. Quid verō, nunc vt loquimur, nihil percipimus inuicē, quando quis pronuntiat: neque tu quid nunc ego dicam, intelligis? C.R.A. Intellego equidem, ō amice, propter consuetudinem. s.o.c. Cum consuetudine, dicitur quod aliud præter cōuentionē dicere putas? An aliud cōsuetudine vocas, quam quod ego cum id pronōiū, illud cogito, tu quoque quicquid ipse cogitem percipis? Non hoc dicis? C.R.A. Hoc ipsum. s.o.c. Si id me pronūciatē cognoscis, per me tibi sit declaratio. C.R.A. Ita est. s.o.c. Dissimile videlicet eius quod ipse cogitans profertur: quandoquidē ipsius dissimile est eius quo tu pronuntias. id est asperitatem vocas. Si hoc ita se habet, profecto ipse ad id te ipsum affuefacis, & hac cōuentione rectā tibi nominis rationē proponis, postquā tibi idem tam dissimiles quam similes literæ repræsentent propter ipsam consuetudinem & conuentionis adaptionē. Sin autē consuetudo conuentionis minime sit, haud adhuc rectē dici poterit vilitudinē esse declarationis, imo consuetudinē dicere oportebat. Siquid ex similitudine & dissimilitudine cōsuetudo declarat. His vtriq; cōcessis, ō Cratyle (nempe silentium tuū pro concessione ponam) necesse est cōsuetudinem aliquid conuentionemq; cōferre ad eorum quæsentiam & loquimur expressionē. Nam si velis, optime vir, ad numerorū considerationem descendere, quo pacto speras ad propria reperitur te nomina vt singulis numeris simile nomē tribuas, si nō permiseris concessionem tuam, conuentionemq; autoritatē aliquā circa nominum rationē habere? Mihi quidē & illud placet, vt nomina quoad fieri potest, rebus similia sint: vt reor tamē ne fortē, vt dicebas Hermogenes, reuis quodammodo sit istius similitudinis vsurpatio, cogamurq; & onerosa hac re cōuentione videlicet vtrū, ad rectam nominū rationē: quoniam tunc fortē pro viribus optime diceretur, cum vel omnino, vel maxima ex parte similibus, id est cōuenientibus diceretur, utpote cum cōtra. Hoc autē post hæc insuper mihi dicas: quā nobis vim habent nomina, quidē pulchri per hæc effici afferimus? C.R.A. Docere mihi quidem nomina videntur, ō Socrates, idq; simpliciter asserendum, quod quisquis nomina scit, & res ita dicit. s.o.c. Fortē, ō Cratyle, tale quiddam dicis, quod cum nouerit aliquis quale sit nomē, est autem tale qualis & res existit, rem quoq; ipsam agnoscat, quandoquidē nominis est res similes. Ars autē vna eademq; est omnī inter se similibus. Hac ratione in duos dixisse videris, quod quisquis nomina cognoscit, res quoque ipsas agnoscat. C.R.A. Vera loqueris. s.o.c. Age, videamus, quid modus decedatur resū iste sit, quem ipse nunc dicis, & vtrū alius præterea sit licet tamen potior habeatur, vel alius præter hunc nullus, vtrum illorū potius arbitrarit? C.R.A. Hoc certe, q. nullus videlicet alius sit, sed hic solus & optimus. s.o.c. Vtrum verō & res ipsas ita reperiri censēs, vt quecumq; nomina reperit, ea quoq; quorū nō

mina sunt, inveniatur? An querendum potius reperit-
dum, aliā modū quēdam hūncq; descendū? C.R.A.
Maximē omnī secundū ista hūc ipsū & querē-
dum & inveniendum s.o.c. Age, ita cōsideremus, d
Cratyle si quis dum res inuestigat, nomina ipsa se-
quitur, attenditq; quale vnumquodq; vult esse, vi-
des quā maximā deceptionis periculū subit. C.R.A.
Quo pacto? s.o.c. Quoniam qui principio nomina
posuit, quales esse res opinatus est, talia quoque no-
mina, vt dicebamus, effinxit. Nōne ita? C.R.A.T. Ita
proflus. s.o.c. Si ergo ille nō rectē sentit, & vt sentit,
instituit, nōne & sequētes eius veltigia deceptum
iri existimas? C.R.A. Haud ita est, imō necesse scientē
fuisse illum, qui nomina posuit. Alter autē, vt iadu-
dum dicebā, nomina nequaquā essent. Evidentissi-
mō autē argumēto id esse tibi potest, haud a verita-
te aberauiſſe nominū auctō, quōd si male sensisset,
nequaquā sibi omnia cōsonarent. An nō aduertisti
& ipse, cū diceret omnia in idē tendere? s.o.c. Nihil
ista, dō bone Cratyle, vales defensio. Quid enim mirū
est, si primū deceptus nominū institutor, sequentia
turtus ad primū vī quadam traxit, & ipsi consonare
coegit? Quēdammodū circa figuras inter dū exiguo
quodā primū ignoto fallōq; existēte, reliqua dein-
ceps multa inuicē cōsonat. Debet enim quisq; circa
res cuiusq; principū statuendū, differere multa, di-
ligentissimēq; cōsiderare, vt rē rectē decernat, necne.
quo quidē sufficiēter examinato, cetera iam prin-
cipiū sequi debent. Miror tamen, si nomina sibi met
congruū. Cōsideremus iterū quæ supra retulimus.
Diximus profectō ita nomina essentia significare,
quasi omnia curant, feratur & delat. Itane signifi-
cantes censet? C.R.A. Ita certē, & rectē quidē. s.o.c. Vi-
deamus itaq; esse illis aliqua repetētes. Principiū nō-
mīnē hoc est, id est scientia, ambigū est, magisq;
significare videtur, quod est, id est sicut in rebus
animā, quā quōd cū rebus pariter circūferretur: re-
ctūq; esse videtur, vt principū eius vt nūc
dicamus, q̄ per, s̄ ipsius electio, vt nūc: id est sit-
mam ac fidā. Imō potius pro v̄nsero
Nam etiā v̄nsero s̄sistere omnino significat. Deinde s̄sistat,
id est firmum dicitur, quoniam s̄sistat, & v̄nsero, id est
firmamenti, & status potius quā latōnis est imi-
tatio. Præterea v̄nsero id fortē significat quod v̄nsero
v̄nsero id est sicut fluxū, & ipsū v̄nsero id est credendū,
v̄nsero id est firmare omnino significat. Quinetiam
v̄nsero id est memoria, ostēdit proflus quod in anima
nō motus est, & agitatio, sed v̄nsero id est quies, stabi-
lissq; permansio. Atqui si quis nomina ipsa obseruet
v̄nsero & v̄nsero, id est error & calamitas, idē vide-
bitur inferre, quod v̄nsero & v̄nsero, & cetera nomi-
na quæ præclaris sunt rebus imposita. Itē v̄nsero &
v̄nsero, proxima his videtur, quibus quidē importa-
re videtur, quia dō v̄nsero v̄nsero, id est simul cū deo est-
tis progressum v̄nsero v̄nsero v̄nsero omnino quāndā ipsa-
rum rerū v̄nsero, id est persequentiē atq; congreg-
sum. Atq; ita quæ rerum turpissimarum nomina esse
putamus, nominum illorū quæ circa pulcherrima
sunt, quā similitima videbuntur. Arbitror & alia
multa repenti posse, si quis ad hęc incubat, per
quæ iterū iudicabit nominum auctō, nō currentes
declaratq; res, imō stables indicare. C.R.A. Veritatem
multa, dō Socrates, secundū agitationes significati-
onem vides illi constituisse, s.o. Quid agemus, C
Cratyle? Nunquid suffragiorū calculorūq; instar no-
mina ipsa dinumerabimus: atq; ad hanc normā de
recta ratione nominū iudicabimus, vt eandē verā

Præter
piano
tuo dū
difficili-
ter nobis
operiet.

sunt, vtra significatioe plura appar uerint nomina.
C.R.A. Haud decet. s.o.c. Non certē amice. Sed his iā
omissis, videamus, vtrū hæc nobis isto modo fatē-
ris, an non. Age, nōne paulo antē cōfessi sumus eos
qui nomina in ciuitatibus singulis tunc Græcis,
tunc Barbaris imposuerunt, legislatores esse, & arte,
quæ hæc facultatem cōtineret, legislatoriam? C.R.A.
Maximē. s.o.c. Iam verō primi nomothetæ prima
nomina vtrū res quibus nomina imponebant nos-
cētes, an ignorantes imposuerunt? C.R.A. Cognoscē-
tes, vt mihi quidē videtur, dō Socrates s.o.c. Neq; enim
dō amice Cratyle, ignorantes posuissent. C.R.A. Non,
mea quidem sententia. s.o.c. Recedamus illac vnde
digressi sumus. Dixisti nuper, si recorderis, necessa-
riū esse, illū qui nomina statuit, prænouisse ea quib-
us nomina tribuebat: peritas adhuc in sententia,
necne? C.R.A. Adhuc. s.o.c. Nunquid illum qui prima
nomina posuit, nouisse a dō poneret? C.R.A. Nouisse
s.o.c. Quibus ex nominibus res vbi didicerat, vel
inuenerat, quando necdum prima nomina fuerant
instituta? cū dicitur sit impossibile esse res vel inue-
nire, vel discere, nisi qualia nomina sint, didicerim-
us, vel ipsi nos inuenimus? C.R.A. Videris mihi
non nihil, dō Socrates, dicere. s.o.c. Quo igitur pacto
dicemus nos scientes nomina posuisse, vel nominū
cōditores ante positionē cuiuslibet nominis existisse,
et seq; res antea cognouisse, siquidem non aliter q̄
ex nominibus dici res possint? C.R.A. Reor equidem
Socrates, verissimum eum esse sermōnem, quo dicitur
sequi excellentiorē quādam potestātem, quā huma-
nam prima rebus nomina præbuisse, quod necessariū
sit vt rectē fuerint distributa. s.o.c. Nūquid putas cō-
traria sibi ipsi posuisse nominū auctorem, si dēmon
non alius vel Deus exiit? An nihil tibi supra dixisse
videtur? C.R.A. Fortē nondum altera istorū nomina
erant. s.o.c. Vtra igitur erāt vt optimum quæ ad
statum vergunt, tan quæ ad modū potius? Neque enim,
vt modō diximus, multitudine iudicabitur. C.R.A.
Sic decet Socrates. s.o.c. Cū itaq; differant con-
tendāntq; de veritate inuicem nomina, & tam hæc
quā illa vero propinqua esse afferant, cuius ad
normam diiudicabimus? Quō vos vertemus? Neq;
enim ad alia nomina cōfugiemus, quia præter hæc
nulla. Verūm alia quēdam præter nomina querēda
sunt, quæ nobis ostendāntq; nominibus, vtra isto-
rum vera sint, rerū videlicet monstrata veritatem.
C.R.A. Ita mihi videtur. s.o.c. Si hæc vera sunt Cratyle,
possunt, vt videtur, res sine nominib; percipi. C.R.A.
Apparet. s.o.c. Per quid potissimum, aliud speras res
ipsas percipere? Nōne per quod consentaneum ac
decēs est: per mutuā illarū communionē, sicut
si quo modo inuicem cognate sunt, & per seipsas
maximē. Quod enim aliud est ab aliis, aliud quiddā
non illas significat. C.R.A. Vera loqui videris. s.o.c.
Dic obsecro nōne iam sæpe concessimus, nomina
quæ rectē posita sunt, similia illorū esse quorum sunt
nomina, rerūq; imagines esse? C.R.A. Concessimus
planē. s.o.c. Si ergo licet res per nomina discere, ac
etiā per seipsas, quæ præstantior erit lucidiorq; per-
ceptior. Num si ex imagine cogitetur, & imago ipsa
vtrū rectē expressa sit, & veritas cuius hæc est imā-
go? An potius si ex veritate tam veritas ipsa quā
ipsius imago, nunquid deceret imago ad eam fuerit
instituta? C.R.A. Si ex veritate. s.o.c. Quæ rationes
vel per doctrinam vel per inuentionem cōprehē-
dendæ sint, iudicare, maioris quā meum ac tuum
sūt, ingenij quæ esse videtur. Sufficit aurea cū nūc

inter

inte nos constituisse quod non ex nominibus, imō
ex se ipsis potius discēre querēndū sūt. C.R.A.
Sic apparet, dō Socrates. s.o.c. Animaduertimus &
hoc præterea, ne multa hæc nomina in idem ren-
dentia nos decipiant, cū qui illa imposuerūt, con-
tere omnia semper fluereq; putauerint, atq; ea con-
sideratione posuerint videntur nempe nihil ita exi-
stissimæ: quorum tamen opinio sitalis exiit, falsa
habenda est. profectō illi velut in quādam delapsi
vertiginem, & ipsi vacillant iactanturq; & nos in
eandem rapiētes immergunt. Considera vir miri-
fice Cratyle, quod ego sæpenumero somnio, vtrum
dicendum est esse aliquid ipsum pulchrum ac bonū,
& vnumquodq; existentium ita, necne? C.R.A. Mihi
quidem, dō Socrates, esse videtur. s.o.c. Illud igitur,
ipsum consideremus, non si vultus quidam aut ali-
quid talium pulchrum est, quippe hæc omnia fluūt:
sed ipsum quod pulchrum dicimus, nōne semper
tale quale est perseverat? C.R.A.T. Necesse est. s.o.c.
Nunquid possibile est ipsum rectē denominare, si
semper subterfugit, ac primū quid illud sit, deinde
quale sit dicere: vel necessarium est, dum loquimur
aliud ipsum statim fieri, iugiterq; diffugere, nec tale
amplius esse? C.R.A. Necessarium. s.o.c. Quo pacto
aliquid idem erit, quod nunquam eodem modo se
habet? Si enim quādoque eodem modo se habet,
cō in rēpore quo sic se habeat, perspicuum est quōd
minimē permutat: si autem semper eodem mo-
do se habet, idēque existit, quomodo transit vel
mouetur, cū id eam fidem non deserat? C.R.A. Nul-
lo pacto. s.o.c. Præterea a nullo cognoscetur,
dum enim cognitura vis ipsum aggrederetur, aliud
alienūq; fieret. quare quid sit aut quale, cognosci
non possit. nam cognitio nulla ita rem percipit, vt
nullo modo se habentem percipiat. C.R.A.T. Est vt
ais. s.o.c. Sed neque cognitionem ipsam esse afir-
mandum est, dō Cratyle, si decidunt omnia, nihilque
permanet. Si enim cognitio ex eo quōd cognitio est
non decidit, permanebit semper, ac semper erit co-
gnitio: si autem cognitionis species ipsa discedit,
simul & in aliam cognitionis speciem delabatur, neq;
cognitio erit. Quōd si perpetuo migrat, semper non
erit cognitio. Atque hæc ratione neque quod cogni-
turum est, neque quod cognoscendum, semper erit.
Sim autem semper est quod cognoscit, est quod co-
gnoscitur, est pulchrum, est & bonū, estque denique
existentium vnumquodque, quæ in præsentia dici-
mus, neq; fluxus neque latōnis similia mihi viden-
tur. Vtrum verō hæc ita sint, an vt dicebant Hera-
cliti scētores, alijq; permulsi, haud facillē discerni
potest. Neque hominis admodum sanæ mentis est
seipsum animūq; suum nominibus credere, & au-
torem nominum sapientem asseruare, atq; ita de
seipso rebusq; omnibus male sentire, vt putet nihil
integrum firmūq; existere, sed omnia vel ficti-
lia fluere atque concidere, & quem admodum ho-
mines de stillationibus capitis agrotantes, similitur
quoque res ipsas affici id dicit, ad eō vt distillatione
& fluxu omnia comprehendantur. Fortē, dō Cratyle,
ita est, fortē etiam aliter: forti igitur animo & di-
ligenti studio inuestiganda res est. neque enim facillē
assentiendum. Iuuenis adhuc es, atque tibi sufficit
ætas. Est q; id inuenieris indagando, mihi quoq; im-
partiri debes. C.R.A.T. Nauabo operam Socrates. Ac
certē scito me etiam in præsentia non torpere, imō
cogitanti mihi & multa animo reuoluenti multō
magis ita vt dicebas ipse, quam vt Heraclitus, res

sefe habere videntur. s.o.c. Deinceps amice post-
quam redieris, me doceto. Nunc autem vt consti-
tuiti, in agrum perge. Atqui & Hermogenes hic te
comitabitur. C.R.A. Fiet vt mones, Socrates. Verūm
tu quoque iam de his cogita.

GORGII PLATO.
NIS, VEL, DERHE-
TORICA.
MARSILLI FICINI
ARGUMENTVM.

Cum duo quædam in animo potissima sint, cognitio & affe-
ctus, cognitionem quidem sophista sub veritate speciat
falsa detorqueat, esse illi vero popularis poeta sub cœcitate & o-
luptatis elata in diuisionē perturbaciones, sæpe præcipiant. Ora-
tores denique populares tum cognitionis sensus decipiunt, con-
uictur, tum affectum in motus varios conuertunt. Quæ præcipi-
tū cum bonum opera mentes hominum, tum falsis opinionibus, sicut
perniciosis affectibus agrotare cogantur. Vtato huiusmodi ne
dicat animorum nos a sophistis quidem omnino, ab oratoribus
quoque atque poetis quodammodo proci. Abdant, profecta sō-
phistas & vndique & omnes exte minuit. poetas autem neque
omnes, sed illos qui vel turpia de diis & fingunt, vel perturbat-
tas animas acris imitant & referunt, neque vndique, sed ex
vtriusq; est ex inueniunt ignominiosaque turba, qui in perturbati-
ones admodum sunt præclites. & allegoriam poetarū non pen-
nentant sensum. Quamobrem in libris De republica poetarū inbet
vt expelli, vel cogit de Deo honeste loqui, neque vt turbat nobis
audientes affeſcere, sed & diuinos huiusmodi canere, & leges
patriarū magnanimitateq; gesta virorum graui et recte. Sed vt
reuerentur ad oratores hos quoque non omnes Plato vult
rat, sed eos duntaxat, qui ad id incumbunt assidue, vt quicquid
liberis, quancunque valent ratione aduentibus persuadent
absque delectu, sine malum id esse bonum, seu falsū sit ratio
seu vera, vel commiseratio, vel concitatio, vel conciliatio. Quæ-
le fuerat Lyſia Thebani, atque Tisias, stecon Gorgia. Leonini
propositum. Anteponit verō alius Periclem in Thaido atque I-
socratem, præterea quōd eloquentiam cum philosophia coniun-
xerint. Addeque legitimum oratorem oportere veram intelli-
gere rationes, morum leges, vtriorū vires, naturasque ingenio-
rū, vtrūque certa quādam ratione componere ingenij aduentū
quod fieri potest accommodata, communis boni persuadendi gra-
tia: neque tam ad id incumbere, vt ea que dicit hominib; gratia
sint, quā vt accepta Deo. Eum verō qui Tisias Gorgiæq; more
non veritatem ipsam atque iustitiam, sed conciliatū in turba dū
tætaxat verissimilem probabilemque sequitur, tanquam hominem
civitatē ante alios in dicitur, quasi eloquentia sine sapie-
ntia sit ensi acutus in manibus furioſi. Quos autē exagitat ante
alios, Lyſiam quidem in Thaido, hic verō Gorgiam. Nā quo-
to maioris auctoritatis erant, tanto periculosiores erant. Addu-
citur hic in medium & Polus orator Gorgiæ scētor, & Calli-
cles eorum assipalatur. Socrates autē primū per Cherephonem
agit familiarē suum, & id quidem aduersus Polū. Drinde ipse
per se contra Gorgiam. Quoniam verō hi in aliorum rerum ratio-
nib; sfiguantis apud populam miram in modum gloriarī solebat;
ostenditur eos, vt ipsi omnia adiuuat fides, neque, sua profes-
sionis rationes afferre, interrogantur enim Polus qua sit ars Gor-
gia, cum debuisse eam solum per necessitatem definire, & qua sit
& explicare, per se ipsa circūscripta & qualis, & id quidem
affectato nimium stilo, quo vti consueſſit, in Thaido vbi de o-
ratorū stilo agit, confirmatur. Deinde interrogatur ipse Gor-
gia qua sit ars eius, incepta quādam iactantia respondit esse rhe-
toricā. Rogatur deinceps quid sit rhetorica definitur. Meminisse
verō debemus rem quamlibet in eo quod ipse est passim quidem
cum rebus aliis conuenire, partim verō differre, quid per quod
conuenit, nominari genus: per quod differat, differantiam. Hæc
res, vt definitio qua ad ipsum quod res est comprehendit, per ge-
nus eius modū, differentiāq; debet assignari. Gorgias ergo vt
pote qui artem suam necesse definiere, genus ipsius & id quod
incepte profert. Differentiā verō quā max in eadem respon-
sione vā cum genere debet adducere, vix tandem post multas
interrogationes extorqueat Socrate in medium afferre compul-
siter. Principiū respondet rhetorica esse artem circa sermo-

inter